

31991L0250

17.5.1991

URADNI LIST EVROPSKIH SKUPNOSTI

L 122/42

DIREKTIVA SVETA
z dne 14. maja 1991
o pravnem varstvu računalniških programov
(91/250/EGS)

SVET EVROPSKIH SKUPNOSTI JE

ob upoštevanju Pogodbe o ustanovitvi Evropske gospodarske skupnosti, zlasti člena 100a Pogodbe,

ob upoštevanju predloga Komisije ⁽¹⁾,

v sodelovanju z Evropskim parlamentom ⁽²⁾,

ob upoštevanju mnenja Ekonomsko-socialnega odbora ⁽³⁾,

ker računalniški programi danes v vseh državah članicah po veljavni zakonodaji niso jasno varovani in ker to varstvo, kjer obstaja, nima enakih značilnosti;

ker razvijanje računalniških programov terja znatne naložbe človeških, tehničnih in finančnih sredstev, pri čemer pa je mogoče računalniške programe kopirati ob neznatnem deležu stroškov, ki bi bili sicer potrebni za njihov samostojen razvoj;

ker računalniški programi igrajo vedno bolj pomembno vlogo v celi vrsti industrijskih dejavnosti in je zato tehnologijo računalniških programov mogoče šteti kot temeljnega pomena za industrijski razvoj Skupnosti;

ker imajo nekatere razlike pri pravnem varstvu računalniških programov, ki izhajajo iz zakonov držav članic, neposredne in negativne učinke na delovanje skupnega trga glede računalniških programov in bi te razlike prav gotovo lahko postale še večje, ko bodo države članice uvajale novo zakonodajo na tem področju;

ker je treba obstoječe razlike s takimi učinki odpraviti in preprečiti nastajanje novih, medtem ko razlik, ki niso v znatni meri v nasprotju z delovanjem skupnega trga, ni potrebno odstraniti ali preprečiti njihov nastanek;

ker je pravni okvir Skupnosti o varstvu računalniških programov lahko temu ustrezno v prvi fazi omejen na opredelitev, da naj države članice priznajo avtorsko-pravno varstvo računalniških programov kot za književna dela, in nadalje na opredelitev, kdo in kaj naj bo varovano, na opredelitev izključnih pravic, ki jih varovane osebe lahko uveljavijo tako, da dovolijo ali prepovedo določena dejanja, ter koliko časa traja varstvo;

ker za namene te direktive pojem „računalniški program“ pomeni programe v katerikoli obliki, vključno s tistimi, ki so vključeni v strojno opremo; ker ta pojem vključuje tudi pripravljeno delo, ki pripelje do razvoja računalniškega programa pod pogojem, da je pripravljeno delo take narave, da iz njega lahko v kasnejši fazi nastane računalniški program;

⁽¹⁾ UL C 91, 12.4.1989, str. 4 in
UL C 320, 20.12.1990, str. 22.

⁽²⁾ UL 231, 17.9.1990, str. 78; in Sklep z dne 17. aprila 1991 (še ni objavljen v Uradnem listu).

⁽³⁾ UL C 329, 30.12.1989, str. 4.

ker pri kriterijih, ki se uporabijo pri odločanju, ali je nek računalniški program izvirno delo ali ne, ne bi smeli uporabiti ocen glede kakovostne ali estetske ravni programa;

ker se Skupnost v celoti zavzema za pospeševanje mednarodne standardizacije;

ker je funkcija računalniškega programa komuniciranje in delovanje skupaj z drugimi komponentami računalniškega sistema in z uporabniki ter se za ta namen zahteva logična in, kjer je to potrebno, tudi fizična medsebojna povezava in interakcija, ki dovoljuje, da vsi elementi programske in strojne opreme delujejo z drugo programsko in strojno opremo in z uporabniki na vse načine, za katere je bila namenjena;

ker so deli programa, ki zagotavljajo tako medsebojno povezavo in interakcijo med elementi programske in strojne opreme, na splošno znani kot „vmesniki“;

ker je ta funkcijska medsebojna povezava in interakcija na splošno znana kot „interoperabilnost“; ker se ta interoperabilnost lahko opredeli kot zmožnost izmenjati informacije in vzajemno uporabiti informacije, ki so bile izmenjane;

ker je v izogib dvomom treba pojasniti, da je varovan samo izraz računalniškega programa ter da ideje in načela, ki so osnova kate-remukoli elementu programa, vključno s tistimi, ki so osnova njegovim vmesnikom, niso varovani z avtorsko pravico po tej direktivi;

ker v skladu s tem načelom avtorskega prava kolikor logika, algoritmi in programski jeziki obsegajo ideje in načela, te ideje in načela niso varovani po tej direktivi;

ker naj bo v skladu z zakonodajo in sodno prakso držav članic in mednarodnimi konvencijami o avtorski pravici izraz teh idej in načel varovan z avtorsko pravico;

ker za namene te direktive pojem „dajanje v najem“ pomeni omogočanje uporabe računalniškega programa ali njegove kopije za določen čas in z namenom doseganja dobička; ker ta pojem ne vključuje javnega posojanja, ki tako ostaja izven okvira te direktive;

ker je pri izključni pravici avtorja, da prepreči nedovoljeno reproduciranje svojega dela, v primeru računalniškega programa treba predvideti omejeno izjemo ter dovoliti reproduciranje, ki je tehnično potrebno za uporabo tega programa s strani zakonitega pridobitelja;

ker to pomeni, da s pogodbo ni mogoče prepovedati dejanj nala-ganja in izvajanja, ki so potrebna za uporabo zakonito pridobljene kopije programa, kakor tudi ne dejanja odprave njegovih

napak; ker lahko zakoniti pridobitelj kopije programa, tudi kadar je ta bila prodana, izvrši vsako drugo dejanje, ki je potrebno za uporabo te kopije v skladu z njenim namenom, če ni bilo posebnih pogodbenih določb;

ker osebi, ki ima pravico uporabljati računalniški program, ne bi smeli preprečiti dejanj, ki so potrebna za to, da opazuje, proučuje ali testira delovanje programa, pod pogojem, da ta dejanja ne kršijo avtorske pravice na programu;

ker nedovoljeno reproduciranje, prevod, priredba ali sprememba kodne oblike, v kateri je bila kopija računalniškega programa dana na razpolago, predstavlja kršitev izključnih pravic avtorja;

ker pa so, ne glede na navedeno, možne okoliščine, v katerih je tako reproduciranje kode ali prevod kodne oblike v pomenu člena 4(a) in (b) nujno potrebno za pridobitev informacij, potrebnih za doseganje interoperabilnosti neodvisno ustvarjenega programa z drugimi programi;

ker je zato treba šteti, da je samo v teh omejenih okoliščinah izvrševanje dejanj reproduciranja in prevoda s strani ali v imenu osebe, ki ima pravico uporabljati kopijo programa, zakonito in združljivo z dobrimi običaji ter je zato treba šteti, da ni potrebno dovoljenje imetnika pravice;

ker je namen te izjeme omogočiti povezavo vseh komponent računalniškega sistema, vključno tistih od različnih proizvajalcev, tako da lahko skupaj delujejo;

ker se taka izjema od avtorjevih izključnih pravic ne sme uporabiti na način, ki bi prizadel zakonite interese imetnika pravic ali ki bi bil v nasprotju z normalno uporabo programa;

ker naj bi zaradi usklajenosti z določbami Bernske konvencije za varstvo književnih in umetniških del trajanje varstva obsegalo čas za avtorjevega življenja in 50 let od prvega januarja leta, ki sledi letu njegove smrti, ali v primeru anonimnega ali psevdonimnega dela 50 let od prvega januarja leta, ki sledi letu, v katerem je bilo delo prvič objavljeno;

ker varstvo računalniških programov po zakonih o avtorski pravici ne bi smelo vplivati na uporabo drugih oblik varstva v ustreznih primerih; pri čemer pa naj bo nična vsaka pogodbeno določba, ki je v nasprotju s členom 6 ali z izjemami, določenimi v členu 5(2) in (3);

ker določbe te direktive ne vplivajo na uporabo pravil o konkurenci po členu 85 in 86 Pogodbe, če ponudnik s prevladujočim tržnim položajem odkloni dati razpoložljive informacije, ki so potrebne za interoperabilnost, kot je opredeljena v tej direktivi;

ker naj bi določbe te direktive ne vplivale na posebne zahteve že veljavnega prava Skupnosti glede objave vmesnikov na področju telekomunikacij ali sklepov Sveta, ki se nanašajo na standardizacijo na področju informacijske tehnologije in telekomunikacij;

ker ta direktiva ne vpliva na ureditve odstopanj, ki jih predvidevajo nacionalne zakonodaje v skladu z Bernsko konvencije glede točk, ki niso zajete s to direktivo,

SPREJEL NASLEDNJO DIREKTIVO:

Člen 1

Predmet varstva

1. V skladu z določbami te direktive varujejo države članice računalniške programe z avtorsko pravico kot književna dela v smislu Bernske konvencije za varstvo književnih in umetniških del. Za namene te direktive obsega pojem „računalniški programi“ tudi pripravljeno gradivo za njihovo izdelavo.

2. Varstvo po tej direktivi se uporablja za vse oblike izraza računalniškega programa. Ideje in načela, ki so osnova kateremukoli elementu računalniškega programa, vključno s tistimi, ki so osnova njegovim vmesnikom, niso varovani z avtorsko pravico po tej direktivi.

3. Računalniški program uživa varstvo, če je izvirno delo v smislu, da je avtorjeva lastna intelektualna stvaritev. Pri odločanju o njegovi primernosti za varstvo se ne uporabijo nobeni drugi kriteriji.

Člen 2

Avtorstvo na računalniškem programu

1. Avtor računalniškega programa je fizična oseba ali skupina fizičnih oseb, ki je ustvarila program ali, če zakonodaja države članice to dovoljuje, pravna oseba, ki po tej zakonodaji velja za imetnika pravice. Kolikor zakonodaja države članice priznava kolektivna dela, se šteje za avtorja dela oseba, ki jo kot tako določa zakonodaja države članice.

2. Glede računalniškega programa, ki ga je skupno ustvarila skupina fizičnih oseb, jim pripadajo izključne pravice skupno.

3. Če računalniški program ustvari delojemalec pri izvrševanju svojih nalog ali po navodilih svojega delodajalca, je izključno

delodajalec upravičen izvrševati vse materialne pravice na tako ustvarjenem programu, če ni s pogodbo drugače določeno.

Člen 3

Upravičenci do varstva

Varstvo je zagotovljeno vsem fizičnim ali pravnim osebam v skladu z nacionalno zakonodajo o avtorski pravici, ki se uporablja za književna dela.

Člen 4

Dejanja, za katera je potrebno dovoljenje

Če ni v členu 5 in 6 drugače določeno, ima imetnik pravice v smislu člena 2 izključno pravico, da stori ali dovoli storiti:

- (a) trajno ali začasno reproduciranje delov ali celotnega računalniškega programa, s katerimkoli sredstvom in v katerikoli obliki. Kolikor nalaganje, prikazovanje, izvajanje, prenašanje ali shranjevanje računalniškega programa zahteva takšno reproduciranje, je za ta dejanja potrebno dovoljenje imetnika pravice;
- (b) prevod, priredbo, aranžiranje ali vsako drugo predelavo računalniškega programa ter reproduciranje rezultatov teh predelav, vendar brez vpliva na pravice osebe, ki je spremembo opravila;
- (c) vsako obliko distribuiranja javnosti izvirnika računalniškega programa ali njegovih kopij, vključno z dajanjem v najem. S prvo prodajo kopije računalniškega programa v Skupnosti s strani imetnika pravice ali z njegovim dovoljenjem je pravica distribuiranja za to kopijo v Skupnosti izčrpana z izjemo pravice do nadzora nadaljnjega dajanja programa ali njegove kopije v najem.

Člen 5

Izjeme od dejanj, za katera je potrebno dovoljenje

1. Če ni posebnih pogodbenih določb, za dejanja iz člena 4(a) in (b) ni potrebno dovoljenje imetnika pravice, če so s strani zakonitega pridobitelja potrebna za uporabo računalniškega programa v skladu z njegovim namenom, vključno z odpravo napak.

2. Osebi, ki ima pravico uporabljati računalniški program, s pogodbo ni mogoče prepovedati izdelave varnostne kopije, če je slednja potrebna zaradi te uporabe.

3. Oseba, ki ima pravico uporabljati kopijo računalniškega programa, lahko brez dovoljenja imetnika pravice opazuje, proučuje ali testira delovanje programa zato, da dožene ideje in načela, ki so osnova kateremukoli elementu programa, če to stori pri kateremukoli od dejanj nalaganja, prikazovanja, izvajanja, prenašanja ali shranjevanja programa, do katerih je upravičena.

Člen 6

Dekompiliranje

1. Za reproduciranje kode ali prevod kodne oblike računalniškega programa v smislu člena 4(a) in (b) ni potrebno dovoljenje imetnika pravice, če je to nujno potrebno za pridobitev informacij, potrebnih za doseganje interoperabilnosti neodvisno ustvarjenega računalniškega programa z drugimi programi, če so izpolnjeni naslednji pogoji:

- (a) da ta dejanja izvrši pridobitelj licence ali druga oseba, ki ima pravico uporabljati kopijo programa ali v njihovem imenu za to pooblaščen oseba;
- (b) da informacije, potrebne za doseganje interoperabilnosti, niso bile predhodno brez nadaljnjega dostopne osebam iz pododstavka (a); in
- (c) da so ta dejanja omejena na tiste dele prvotnega programa, ki so potrebni za doseganje interoperabilnosti.

2. Določbe odstavka 1 ne dovoljujejo, da bi se informacije, ki so pridobljene z njegovo uporabo:

- (a) uporabile za drug namen kot za doseganje interoperabilnosti neodvisno ustvarjenega računalniškega programa;
- (b) odstopile tretjim osebam, razen kadar bi bilo to potrebno za doseganje interoperabilnosti neodvisno ustvarjenega računalniškega programa; ali
- (c) uporabile za razvijanje, proizvodnjo ali trženje računalniškega programa, ki je v svojem izrazu bistveno podoben, ali uporabile za katerokoli drugo dejanje, s katerim se krši avtorska pravica.

3. V skladu z določbami Bernske konvencije za varstvo književnih in umetniških del ni mogoče določb tega člena razlagati v smeri, po kateri bi bilo dopustno ta člen uporabiti na način, ki bi v nerazumni meri prizadel zakonite interese imetnika pravice ali ki bi bil v nasprotju z normalno uporabo računalniškega programa.

Člen 7

Posebni ukrepi varstva

1. Ob upoštevanju določb členov 4, 5 in 6 predvidijo države članice v skladu s svojimi nacionalnimi predpisi ustrezne ukrepe

zoper osebo, ki stori katero od dejanj, naštetih v pododstavkih (a), (b) in (c):

- (a) vsako dejanje dajanja v promet kopije računalniškega programa, za katero ve ali bi utemeljeno lahko domnevala, da je nedovoljena kopija;
- (b) posest kopije računalniškega programa za komercialne namene, za katero ve ali bi utemeljeno lahko domnevala, da je nedovoljena kopija;
- (c) vsako dejanje dajanja v promet ali posest za komercialne namene kakršnihkoli sredstev, katerih edini namen je, da olajšajo neupravičeno odstranitev ali obid katerekoli tehnične naprave, uporabljene za zaščito računalniškega programa.

2. Vsaka nedovoljena kopija računalniškega programa se zaseže v skladu s predpisi posamezne države članice.

3. Države članice lahko predvidijo zasag sredstev, navedenih v odstavku 1(c).

Člen 8

Trajanje varstva

1. Varstvo je zagotovljeno za avtorjevega življenja in 50 let po njegovi smrti ali smrti zadnjega preživelega avtorja; če je računalniški program anonimno ali psevdonimno delo, ali če se v skladu s členom 2(1) po nacionalnih predpisih šteje za avtorja pravna oseba, traja varstvo 50 let od dneva, ko je računalniški program prvič zakonito postal dostopen javnosti. Šteje se, da trajanje varstva začne 1. januarja tistega leta, ki sledi zgoraj navedenim dogodkom.

2. Države članice, v katerih velja daljše trajanje varstva od tistega, določenega v odstavku 1, lahko obdržijo svoje sedanje trajanje vse dotlej, dokler trajanje varstva avtorskih del ne bo na bolj splošen način usklajeno s pravom Skupnosti.

Člen 9

Nadaljnja uporaba drugih pravnih predpisov

1. Določbe te direktive ne vplivajo na uporabo drugih pravnih predpisov, ki se nanašajo na pravice patenta, na znamke, na nelojalno konkurenco, na poslovno tajnost, na varstvo polprevodnikov ali na pravo pogodb. Pogodbene določbe, ki so v nasprotju s členom 6 ali z izjemami iz člena 5(2) in (3), so nične.

2. Določbe te direktive veljajo tudi za programe, ki so bili ustvarjeni pred 1. januarjem 1993, brez vpliva na pred tem datumom sklenjene posle in pridobljene pravice.

*Člen 10***Končne določbe**

1. Zakone in druge predpise, ki so potrebni za uskladitev s to direktivo, sprejmejo države članice pred 1. januarjem 1993.

Države članice se pri sprejemanju teh ukrepov sklicujejo na to direktivo ali pa sklic nanjo navedejo ob njihovi uradni objavi. Način tega sklicevanja določijo države članice.

2. Države članice predložijo Komisiji besedila predpisov nacionalne zakonodaje, sprejetih na področju, ki ga ureja ta direktiva.

Člen 11

Ta direktiva je naslovljena na države članice.

V Bruslju, 14. maja 1991

Za Svet
Predsednik
J. F. POOS